

І. В. Коробейник

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Науковий керівник: доктор філологічних наук, професор

С. Н. Денисенко

Вербалізація акціонального коду культури у німецькій фразеологічній картині світу за романом Анни Зегерс "Сьомий хрест"

Мова як пізнавальне знаряддя кодування та трансформації знань є не лише внутрішньою здатністю людини, а й створена незалежно від конкретного індивіда, нав'язуючи йому при засвоєнні свій спосіб категоризації й концептуалізації світу та внутрішнього рефлексивного досвіду етносу [1: 370].

Інформаційно-когнітивний простір людини як середовище кодування інформації можна описати як співвідношення інформації й культури. При цьому код культури можна розглядати як сукупність знаків (символів) і їх комбінацій, які містяться в будь-якому предметі матеріальної і духовної діяльності людини, та спосіб їх інтерпретації [2: 228].

Метою нашого дослідження є аналіз акціонального фразеологічного коду культури на матеріалі роману Анни Зегерс "Сьомий хрест".

Будь-який текст містить у собі інформацію, яка закодована у певних поняттях, структурах, кодах. З-посеред різних типів кодів тексту найбільш продуктивним для прочитання саме художніх творів є акціональний код – код подій і вчинків, що вкладаються у причинно-подієві й хронологічні ланцюжки. Логіка акціонального ланцюжка обумовлена не формальними законами умовиводів, а авторськими поглядами та думками. Хронологічна та логічна послідовність подій забезпечують свого роду

природність, зрозумілість, легкість для сприймання будь-якого твору.

У результаті проведеного аналізу роману "Сьомий хрест" було виділено окремі акціональні ланцюжки, виражені фразеологічними одиницями (ФО). Семеро засуджених концентраційного табору здійснили втечу. Їх дії, вчинки, поведінка, а також обставини, які склалися навколо, зумовлювали провал чи то ж навпаки успіх (як у випадку з головним героєм Георгом Гейслером) втечі. Так, безпосередньо під час втечі з табору, щоб підкреслити хвилювання, настороженість, страх, невпевненість у діях головного героя, були використані, наприклад, наступні ФО: *den Atem anhalten, in der Haut stecken, im Auge haben, dem Tod entrinnen, in Aufruhr sein, aus der Betäubung erwachen*. Уникаючи переслідувань та шукаючи допомоги, Георг зважував свої дії та намагався бути обережним: *den Entschluss fassen, in Acht nehmen, kalt und klar überlegen*. І врешті-решт він досяг своєї мети, не зраджуючи своїх ідей та поглядів.

Таким чином, ми можемо стверджувати, що акціональний код культури як тип коду наративного тексту відіграє важливу роль у аналізі та безпосередньому сприйманні закодованої в тексті інформації, так як він за допомогою різних лексико-граматичних засобів дозволяє простежувати події твору та аналізувати дії персонажів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник / МОН України. – Полтава: Довкілля-К., 2008. – С. 425.
2. White L. A. The Concept of Culture / L. A. White // American Anthropologist. – Wash., 1969. – Vol. 61. – P. 251.
3. Seghers A. Das siebte Kreuz / Verlag für fremdsprachliche Literatur. – М. 1949. – S. 406.